

אשרי אשכני

מבחן בעברית לכיתה ה'

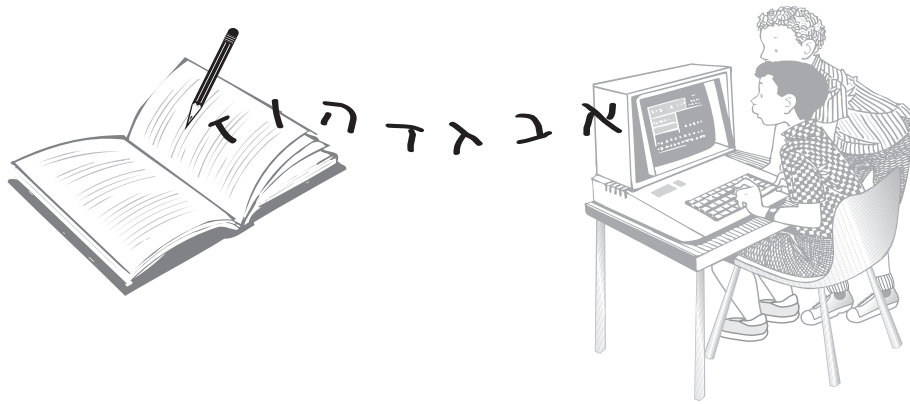
נוסח ב'

שם התלמיד/ה _____

כיתה _____

שם ביה"ס _____

יישוב _____

תלמידים יקרים,

במבחן זה ארבעה פרקים:

פרק ראשון – 30 נקודות

פרק שני – 30 נקודות

פרק שלישי – 20 נקודות

פרק רביעי – 20 נקודות

סך-הכול – 100 נקודות

לרשותכם 90 דקות.

קראו בעיון את כל הקטעים, וענו בתשומת לב על כל השאלות.

בדקו היטב את תשובותיכם לפני מסירת המבחן.

אינכם חייבים לענות על השאלות לפי סדר הופעתן.

בהצלחה!

פרק ראשון – 30 נקודות

קראו את הסיפור וענו על השאלות שאחריו.

מדוע היונה לא עפה?

על-פי סיפורה של ליאורה כרמלי.

ביום העצמאות לבשנו לבן. היינו צחורים פִּיּוֹנִים, אשר אותן עמדנו להפריח אחר-כך לשמים. לבי פרפר בהתרגשות, והיונה הלבנה שאחזתי בין כפות ידיי פרפרה אף היא. ודאי מפֶּחַד, ואולי מרצון להיות שוב חופשייה. "אל תפחדו!" דיברתי אליה ללא קול, "עוד רגע קט אשחרר אותך, ותצאי לחופשי." (5)

היונה שבידיי גרגרה בקול דק. חשתי בפעימות לבה המפרפר, וחום גופה הקטן חימם את לבי. כמה שְׂמַחתי להשתתף סוף סוף בהפרכת היונים. ממרומי הבמה הבטתי ברחמים ובשמץ לגלוג בילדי כיתות ג' ו-ד'. זכרתי איך הרגשתי אני שנה קודם לכן, כשהבטתי מלמטה על ילדי כיתה ה', שניצבו על הבמה הזאת ממש. ראשם נראה לי אז נוגע בשמים, וקינאתי בהם. עכשיו שְׂמַחתי נְשָׂאָה אותי למרומים. עצמתי את עיניי, וריחפתי בדמויני בשמים עם יונתי. אני עף! אני והיונים!

"יובל! יובל!" שמעתי לחישות רמות לידי. התעוררתי מחלומי, הסתכלתי לכיוון הלחישות, אל יאיר חברי, שהמשיך ללחוש: "היונה שלך! שחרר אותה!" (15) כפות ידיו היו ריקות, ולחרדתי גם כפות ידיהם של שאר חבריי וחברותיי. אצבעותיהם היו פרושות, בצדי גופם, כפי שהתאמנו בחזרות הרבות שהיו בימים האחרונים. רק אצבעותיי שלי היו עדיין קפוצות על כנפיה של היונה. התביישתי. פתחתי מיד את כפות ידיי: "עופי, עופי ציפור, עופי!" אך היונה שלי לא זזה.

"עופי אל חברותייך!" ביקשתי ממנה. אך היא התנדנדה בין אצבעותיי, ולא פרשה כנף. (20)

"עופי יונה!" הפצתי בה. "אל תתביישי לעוף לבד. זאת לא אשמתך. אני טעיתי..."

אך לשווא. יונתי לבנת הכנף נותרה בכף ידי. (25) "נו!!!" לחשה רותי, שעמדה בצדי. "היא לא רוצה לעוף." לחשתי בתשובה.

"לא יכול להיות!" ענתה ברוגז, "תעזוב אותה ודי! אתה מקלקל לנו את ההופעה."

"את לא מאמינה לי? היא לא זזה. אני לא מחזיק אותה. היא פשוט לא עפה."
 (30) "אז תעיף אותה!" התערב ניר, שעמד מאחוריי. ניסיתי. העפתי אותה כלפי מעלה. היא רפרפה קלות בכנפיה, וחזרה וצנחה לתוך ידיי, שנשלחו בבהלה לתפוס אותה.

"מה אתה משחק איתה כמו בכדור?" נוף בי יאיר, "תעיף אותה חזק וזהו!"
 הרגשתי את הכעס של כולם סוגר עלי מסביב כמו טבעת. ניר אחז בה וזרק אותה חזק לגובה. הפעם פרפרה שניות מועטות, ואחר צנחה מטה. קלטתי אותה מהר בכפותיי, לפני שמישהו נוסף ישים עליה את ידו ויתעלל בה.
 "היא לא בסדר," אמרתי. "אולי היא חולה או פצועה."

מאותו רגע לא חשבתי על ההופעה, לא על בגדיי הלבנים ולא על הבושה שצבטה אותי. מחשבותיי התרכזו ביונה שבידיי ובהתנהגותה המוזרה.
 (40) כשאחזתי בה אתמול לפנות ערב, הייתה בריאה ושלמה. מה, אם כן, קרה לה?

הטקס הסתיים. הקהל קם, וגם חבריי איבדו עניין ביונתי. ניר, שקודם לכן כעס עלי, היה היחיד שנשאר איתי. הוא אמר:
 "בוא נלך לאבא שלי. הוא יבדוק אותה. הוא ודאי ידע מה לא בסדר אצלה."
 (45) ואבא שלו אכן ידע. הוא העיף ביונה מבט קצר, ואמר:
 "הכול בסדר אצל היונה הזו. היא פשוט צעירה מדי. עוד שבוע היא תעוף כמו שצריך." חייכתי בהקלה וליטפתי את הגוזל. הייתי מאושר: שמחתי לקראת הטיפול בגוזל הלבן. בימים הבאים עקבתי בהנאה אחר התפתחות המעוף של הגוזל. מדי יום הוא שיפר את פרישת כנפיו, ורפרופיו הלכו והתמשכו עוד ועוד.
 (50) כשבועיים לאחר הטקס, פרפר הגוזל בידיי, השתחרר ונסק לגובה. עקבתי אחר יונתי הבוגרת, צחורת הכנף, במעופה בדרכה אל בני מינה.

השאלות**שאלה 1**

מה קרה ליובל בתחילת הטקס?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) הוא התבייש לשחרר את היונה.
- (2) הוא לא רצה לשחרר את היונה.
- (3) הוא כעס על החברים.
- (4) הוא חלם ולא שחרר את היונה.

שאלה 2

מה קרה לפני מה?

סדרו את האירועים לפי הסדר שבו הם קרו בסיפור.

כתבו בצד כל משפט מספר, מ-1 עד 5.

- א. ניר ויובל לקחו את היונה לאבא של ניר.
- ב. יובל טיפל בגוזל, וכעבור שבועיים הגוזל עף.
- ג. יובל התרגש לקראת טקס הפרחת היונים.
- ד. הילדים הפריחו את היונים שלהם בזמן.
- ה. היונה של יובל לא עפה בטקס.

שאלה 5

מדוע היונה לא עפה בטקס?

שאלה 6

הקיפו את התשובה הנכונה.

בשורה 47 כתוב: "חייכתי בהקלה".

יובל חייך בהקלה כי:

- (1) הוא הבין שהטקס הסתיים, והקהל התפזר.
- (2) הוא הבין שאין זו אשמתו שהיונה לא עפה.
- (3) הוא הבין שצריך לאהוב יונים, ואז הן יעופו.
- (4) הוא הבין שצריך לשתף את החברים בטיפול ביונה.

שאלה 7

בשורה 34 כתוב: " הרגשתי את הכעס של כולם סוגר עלי".

מה דעתכם על התנהגות החברים? נמקו את דעתכם.

שאלה 8

לפניכם רשימה של סימני פיסוק: ? ! . :
כתבו בתוך כל ריבוע את סימן הפיסוק המתאים. בחרו מתוך הרשימה.

א. הנחתי את היונה על הדשא

ב. עופי אל חברותיך

ג. ליטפתי את היונה בעדינות, ואמרתי לה "אל תפחדו".

פרק שני – 30 נקודות

קראו את הקטע וענו על השאלות שאחריו.

ייצור הלחם

על-פי **ילדי טבע הדברים**, גיליון מס' 101, ספטמבר 2003, תשרי תשס"ד.

הלחם הוא אחד מן המזונות החשובים ביותר של האדם.

הלחם מיוצר בתהליך פשוט מאוד, שבו טוחנים חיטה לקמח, מערבבים את הקמח במים ושמרים, ויוצרים בצק. מן הבצק מכינים את כיכרות הלחם, ואופים אותן בתנורים המיועדים לכך.

(5) תהליך הייצור של הלחם מתחיל בטחינת גרגרי החיטה והפיכתם לקמח. בימים עברו, החיטה נטחנה בטחנות קמח, שנקראו גם "טחנות רוח", בגלל הרוח שסובבה את ארבע הכנפיים שלהן. אל ציר הכנפיים שבתוך הטחנה חוברו גלגלים מיוחדים שריסקו את גרגרי החיטה, והפכו אותם לקמח.

(10) היום ישנן מכונות משוכללות לטחינת החיטה. הן מסוגלות להפריד את גרגר החיטה מן הקליפה שלו, לטחון אותו לקמח, לנפות את הקמח כדי להופכו ללבן וצחור, ללא כל לכלוך וחרקים. בזכות המכונות המשוכללות נטחנות כמויות אדירות של חיטה בזמן קצר.

(15) את הקמח מערבבים במים ובמעט מלח ומכינים בצק. כדי שהבצק יתפח, מוסיפים לו שמרים. השמרים הם פטריות אשר במגע עם הבצק הן גדלות ומתפתחות. בתהליך הנקרא תסיסה משתחרר גז מן השמרים. הגז גורם לבצק לתפוח, וכך נוצרות הנקבוביות הנראות בפרוסות הלחם.

(20) מן הבצק יוצרים את צורות הלחם הרצויות, ומכניסים את הבצק לאפייה בתנור. במאפיות גדולות כיכרות הלחם נעות בסרט נע אל תוך תנורים גדולים ומשוכללים. במאפיות קטנות יש תנור פתוח, והאופה מניח את הבצק על המַרְדָּה. בעזרתו הוא מכניס בצק לתנור, ומוציא ממנו לחם אפוי.

השאלות

שאלה 9

כיצד הופכות המכונות המשוכללות את החיטה לקמח? (שורות 9–12)
כתבו **שלוש** פעולות.

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____

שאלה 10

בתהליך ייצור הלחם מבצעים פעולות בחומרים שונים.
כתבו ליד כל פעולה את החומר המתאים לה, על-פי הקטע.

פעולות

- א. טחינה _____
- ב. ניפוי _____
- ג. תסיסה _____
- ד. לישה _____
- ה. אפייה _____

שאלה 11

בשורות 18–20 מתואר **ההבדל** בין אפיית לחם במאפיות גדולות ובין אפיית לחם במאפיות קטנות.
השלימו את המשפטים:

- במאפיות קטנות _____
- _____
- לעומת זאת, במאפיות גדולות _____
- _____

שאלה 12

כיצד נוצרות הנקבוביות בלחם? תארו את התהליך במילים שלכם.

שאלה 13

בשורות 11–12 כתוב: "בזכות המכונות המשוכללות נטחנות כמויות אדירות של חיטה..."

מה אפשר לומר במקום המילה **בזכות**?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) למרות
- (2) אפילו
- (3) בגלל
- (4) אם כי

שאלה 14

מהי מטרתו של הקטע?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) לספר על ביקור במאפייה משוכללת.
- (2) למסור מידע על תהליך ייצור הלחם.
- (3) לשכנע את הקוראים לקנות לחם במאפייה.
- (4) ללמד את הקוראים כיצד להכין לחם בבית.

פרק רביעי – 20 נקודות

קראו את הקטע שלפניכם וענו על השאלות שאחריו.

כללי התנהגות בספרייה

1. הכניסה לספרייה היא לעיון או לשאילת ספרים בלבד.
 2. יש לשמור על הסדר, על השקט ועל רכוש הספרייה.
 3. אין להכניס לספרייה תיקים, אוכל ושתייה.
 4. תלמיד השואל ספר בספרייה יהיה אחראי להחזרתו.
 5. אין להוציא פריטים מן הספרייה ללא אישור.
 6. לא ניתן להוציא מן הספרייה מילונים, אטלסים ועיתונים.
 7. יש להקפיד על החזרת הספרים במועד.
 8. במקרה של אובדן ספר או חבלה בספר או בציוד שבספרייה, יחויב התלמיד בתשלום העלות.
- שימו לב: תלמיד שלא יקפיד על כללי ההתנהגות, לא יוכל להשתמש בשירותי הספרייה.

השאלות

שאלה 16

האם ניתן לשאול מן הספרייה את סוגי הספרים הרשומים לפניכם?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מסוגי הספרים.

א. עיתוני ילדים כן / לא

ב. מילונים כן / לא

ג. ספרי הרפתקאות כן / לא

ד. אטלסים כן / לא

שאלה 17

א. בסעיף 4 כתוב: "תלמיד השואל ספר בספרייה..."

מהו הפירוש המתאים למילה **שואל** בקטע הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

(1) מחפש תשובה לשאלה באנציקלופדיה.

(2) מבקש מידע על משהו שאינו יודע.

(3) קורא בספר מהספרייה.

(4) לוקח משהו ומתכוון להחזירו.

ב. המילה **שואל** היא מן השורש ש.א.ל.

מצאו **בקטע** עוד מילה מן השורש ש.א.ל.

כתבו מילה נוספת מן השורש ש.א.ל.

שאלה 18

האם בקטע כתוב על הנושאים האלה?

הקיפו **כן** או **לא** ליד כל אחד מן הנושאים

א. שימוש במחשב	כן / לא
ב. שמירה על רכוש	כן / לא
ג. דרכי התנהגות	כן / לא
ד. השקלת ספרים	כן / לא

שאלה 19

בסעיף 7 כתוב: "יש להקפיד על החזרת הספרים במועד".

באיזו מילה אפשר להחליף את המילה **במועד** בסעיף הזה?

הקיפו את התשובה הנכונה.

- (1) בחג
- (2) במהירות
- (3) בזמן
- (4) באחריות

שאלה 20

מותר ואסור בספרייה.

הוסיפו **שני** כללים משלכם:

א. כלל הקשור להתנהגות רצויה בספרייה.

ב. כלל הקשור להתנהגות בלתי רצויה בספרייה.

שאלה 21

מדוע חשוב, לדעתכם, שיהיו כללי התנהגות בספרייה? כתבו שני נימוקים.

בהצלחה!

דף ריכוז ציונים – מבחן בעברית לכיתה ה', נוסח ב'

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב- \times את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב- \times את הציון שהושג עפ"י המחוון.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן \times במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

כיתה מקבילה	
שם משפחה	מס' ת"ז
שם פרטי	מקצוע
שם ביה"ס	סמל מוסד

16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	כיתה מקבילה
----	----	----	----	----	----	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----------------

פרק 2 – ייצור הלחם

ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
9	0	1	2	3		5
10.א.	0	1				5
10.ב.	0	1				5
10.ג.	0	1	2			5
10.ד.	0	1				5
10.ה.	0	1	2			5
11	0	1	2	3	4	5
12	0	1	2			5
13		1	2	3	4	5
14		1	2	3	4	5

פרק 1 – מדוע היונה לא עפה

ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	5	לא ענה
1.		1	2	3	4		6
2.א.		1	2	3	4	5	6
2.ב.		1	2	3	4	5	6
2.ג.		1	2	3	4	5	6
2.ד.		1	2	3	4	5	6
2.ה.		1	2	3	4	5	6
3.א.		1	2	3	4		6
3.ב.		1	2	3	4		6
4.א.	0	1					6
4.ב.	0	1					6
4.ג.	0	1					6
5.	0	1	2				6
6.		1	2	3	4		6
7.	0	1	2				6
8.א.	0	1					6
8.ב.	0	1					6
8.ג.	0	1					6

- טופס זה מיועד לקריאה בסורק אופטי. לכן יש להשתמש בעט כחול או שחור בלבד, ואין להשתמש בטיפקס.
- בשאלת רבי-בְּרָה (ר"ב) סמן ב- \times את מספר התשובה שנבחרה על-ידי התלמיד.
- בשאלות האחרות סמן ב- \times את הציון שהושג עפ"י המחוון.
- אם התלמיד לא ענה על שאלה מסוימת, סמן \times במשבצת "לא ענה".
- אם טעית, השחר את המשבצת שסומנה בטעות.

פרק 4 – כללי התנהגות בספרייה

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
ר"ב	16א.		1	2			5
ר"ב	16ב.		1	2			5
ר"ב	16ג.		1	2			5
ר"ב	16ד.		1	2			5
ר"ב	17א.		1	2	3	4	5
	17ב1.	0	1				5
	17ב2.	0	1				5
ר"ב	18א.		1	2			5
ר"ב	18ב.		1	2			5
ר"ב	18ג.		1	2			5
ר"ב	18ד.		1	2			5
ר"ב	19.		1	2	3	4	5
	20א.	0	1	2			5
	20ב.	0	1	2			5
	21.	0	1	2			5

פרק 3 – כתיבת סיפור: "התפייסות"

	ציון מס' שאלה	0	1	2	3	4	לא ענה
	15א.	0	1	2	3	4	5
	15ב.	0	1	2	3	4	5
	15ג1.	0	1	2			5
	15ג2.	0	1	2			5
	15ג3.	0	1	2			5
	15ג4.	0	1	2			5

